

16. Ambasada na nieludzkiej ziemi

Podstawowym zadaniem Ambasady RP otwartej w Moskwie po zawarciu układu Sikorski-Majski stało się udzielanie pomocy deportowanym obywatelom polskim w ZSRR oraz, nierozłącznie z tym związane, wspieranie akcji rekrutacyjnej do Armii Polskiej w ZSRR. Placówka RP, podobnie jak moskiewskie przedstawicielstwa dyplomatyczne innych państw, już w początkach listopada została przeniesiona do Kujbyszewa, bardziej oddalonego od europejskiego teatru działań wojennych. W następnych tygodniach na terenie ZSRR powstała sieć delegatur ambasady RP. Nie miały one formalnie statusu konsulatów, ale pełniły w istocie większość zadań o charakterze opieki konsularnej: prowadziły rejestrację obywateli polskich i wystawiały im dokumenty tożsamości, starały się zapewnić pracę i minimalne warunki opieki zdrowotnej i socjalnej, organizowały szkolnictwo i życie kulturalne oraz kierowały przybyłych do ośrodków formowania jednostek wojskowych w Buzułuku i Taszkencie. Pomocą służyli delegaturom mężowie zaufania rekrutujący się spośród osób zesłanych do ZSRR; wiele z nich później zostało przez Rosjan aresztowanych. Ogółem od sierpnia 1941 do kwietnia 1943 roku Ambasada i jej delegatury udzieliły pomocy niemal 270 tysiącom osób przybyłym z 57 rejonów i 704 okręgów Związku Radzieckiego.

Armia Polska formowana w ZSRR osiągnęła w październiku 1941 roku stan ponad 40 tysięcy ludzi. Osobom wstępującym do wojska towarzyszyła ludność cywilna zwolniona z łagrów i zesłania. Dla tak wielkiej liczby ludzi brakowało ubrań, leków, żywności, broni i sprzętu wojskowego. Wobec dramatycznej sytuacji zaopatrzeniowej dowódca Armii, gen. Władysław Anders, uzgodnił ze Stalinem ewakuację Wojska Polskiego do Iranu, gdzie formujące się oddziały mogły liczyć na lepsze warunki. Decyzja o opuszczeniu ZSRR przez Armię Polską i kilkudziesięciotysięczną grupę cywilów niezwykle poszerzyła zakres czynności Poselstwa RP w Teheranie. O skali zadań placówki świadczą liczby ewakuowanych: w 1942 roku do Iranu trafiło z ZSRR łącznie blisko 116 tysięcy osób, w tym ponad 78 tysięcy wojskowych i ponad 37 tysięcy cywilów.

63158

RZECZPOSPOLITA POLSKA
RÉPUBLIQUE POLONAISE
ПОЛЬСКАЯ РЕСПУБЛИКА

Nº 657/42

PASZPORT-PASSEPORT-ПАСПОРТ

Obywatel polski WASSERBERGER *Абрахам Лейб*
Citoyen polonais
Польский гражданин *Вассербергер Абрахам Лейб*

zamieszkały w *Samarkandzie*
domicilié à
проживающий в *Самарканде*

w towarzystwie żony
accompagné de sa femme /
в сопровождении жены

podpis posiadacza: *[Signature]*
signature du porteur
подпись владельца:

data urodzenia *22 listopada 1896 r.*
date de naissance *22 novembre 1896 r.*
число и год рождения *22 ноября 1896 г.*
miejsce urodzenia *Kraków*
lieu de naissance *Краков*
место рождения *Краков*
stan cywilny *żonaty*
état civil *женат*
семейное положение *женат*
zatrudnienie *kasjalter i skomik przymiarowy*
profession *бухгалтер и уличник по прzymiarow-*
профессия *ности*
wzrost *średni*
taille *средний*
wzrost *рост*
twarz *proszcza*
visage *длинные*
черты лица *взросл*
włosy *brązowe*
cheveux *бронет*
цвет волос *brązowe*
oczy *niebieskie*
yeux *голубые*
цвет глаз *голубые*
znaki szczególne */*
signes particuliers
особые приметы

żona — femme — жена

DZIECI—ENFANTS—ДЕТИ

imie prénom имя	wiek âge возраст	pleć sexe пол

Kraje na które paszport niniejszy jest ważny *L. S. R. P. i wszystkie kraje ортупетвопе і хартупетвопе*
Pays pour lesquels ce passeport est valable *C. S. C. P. и все союзные и содружественные государ-*
Страны для которых сей паспорт действителен *ства*
Uprasza się wszystkie władze państw cudzoziemskich oraz poleca się wszystkim władzom polskim okazać w razie potrzeby pomoc i opiekę osobistą... wymienioną w paszporcie.
Les autorités des états étrangers sont priées et les autorités polonaises sont requises de prêter au porteur aide et assistance en cas de besoin.

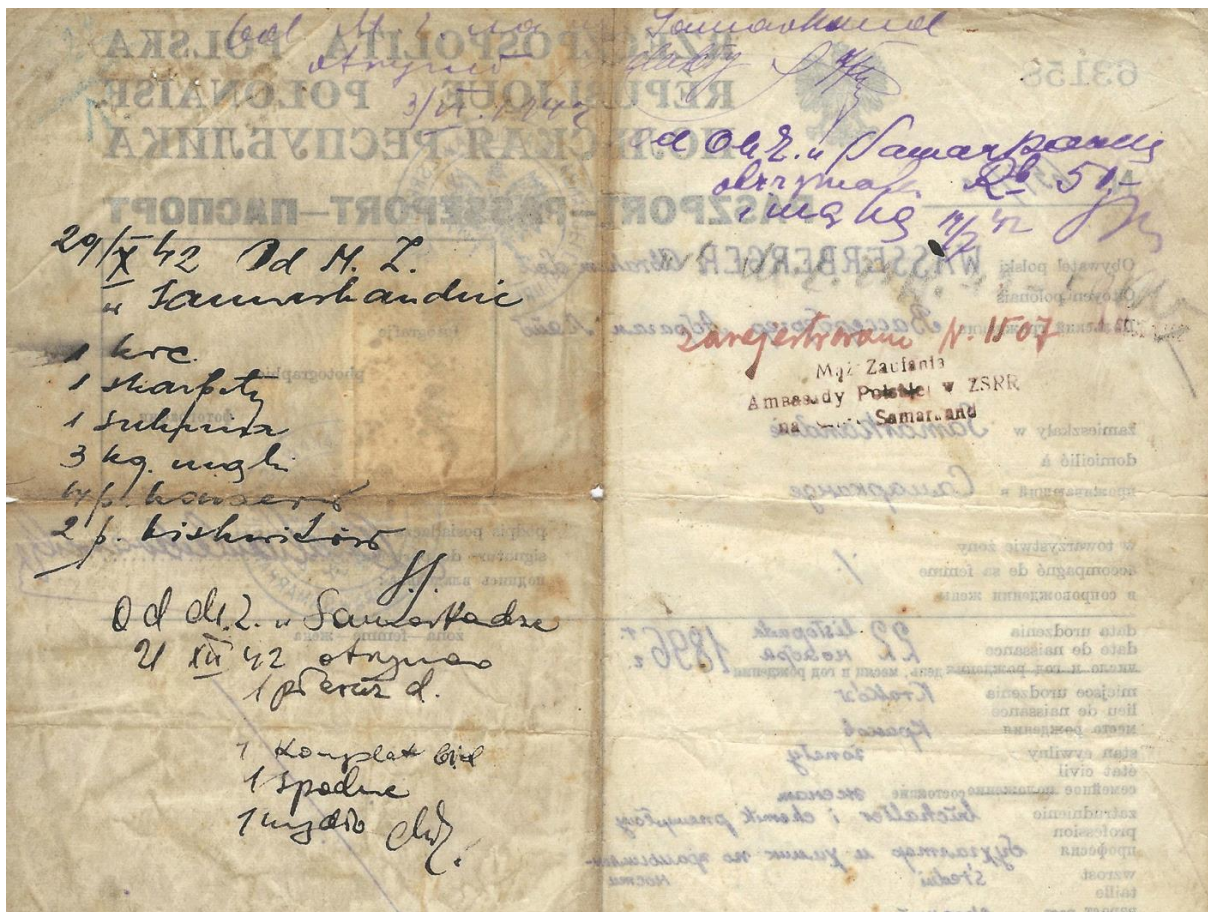
Сим у... Управлінняється сам властью всех иностранных держав и поручается всем польским властям оказывать в случае надобности пред'явителю сего паспорта всякую помощь и содействие.

Termin ważności paszportu kończy się z dniem *31 grudnia 1942 roku*
Ce passeport expire le *31 décembre 1942*
Сей паспорт действителен до *31 декабря 1942*
до ile nie będzie wznowiony.
à moins de renouvellement.
если не возобновлен, будет возобновлен.

Miejsce i data
Lieu et date
Место и число
Samarkand 30 марта 1942
Самарканд 30 марта 1942

pieczęć
sceau
печатъ
podpis
signature
подпись
K. Kasimierzek
и К. Касимierzек
и т. Delegata Ambasady, P. P.

Paszport wystawiony przez Delegaturę Ambasady RP w Samarkandzie. Na odwrocie – lista artykułów – ubrania i żywność – wydanych obywatelowi polskiemu przez męża zaufania (M.Z.) Ambasady.